

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง แรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารจัดการของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารจัดการของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น ลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยจูงใจ ปัจจัยก้ำจุน ที่มีความสัมพันธ์และมีผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารจัดการของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน ตลอดจนศึกษาปัญหาอุปสรรค ในการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารจัดการในหน่วยบริการปฐมภูมิ ของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น ดังนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย

การศึกษานี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ศึกษาทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Study) เพื่อศึกษาแรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารจัดการของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ หัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 248 คน (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น, 2549)

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง มีทั้งหมด 2 กลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) โดยมีการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จากการคำนวณ โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่าง เพื่อประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร กรณีทราบขนาดประชากร (อรุณ จิรวัฒน์กุล และคณะ, 2546)

สูตรการคำนวณ คือ

$$n = \frac{NZ_{\alpha/2}^2 \sigma^2}{e^2(N-1) + Z_{\alpha/2}^2 \sigma^2}$$

เมื่อ

n = ขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร คือหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่น
จำนวน 248 คน

$Z_{0.025}$ = ค่ามาตรฐานได้โค้งปกติ ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%
($Z_{\alpha/2}$ หรือ $Z_{0.025}=1.96$)

σ = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารจัดการในหน่วยบริการปฐมภูมิ

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น ในครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดให้ความคลาดเคลื่อนของค่าเฉลี่ยที่ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างแตกต่างจากค่าเฉลี่ยของประชากร = 0.05

จากสูตรการคำนวณขนาดตัวอย่าง และการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังไม่พบผลการศึกษามีลักษณะใกล้เคียงกับค่าความแปรปรวนของคะแนนการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารจัดการของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการทดลอง ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จำนวน 30 ตัวอย่าง ในจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นพื้นที่ใกล้เคียงและมีลักษณะภูมิประเทศคล้ายจังหวัดขอนแก่น คำนวณหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานได้ 0.62

แทนค่าในสูตร ดังนี้

$$n = \frac{248 \times (1.96)^2 \times (0.62)^2}{(0.05)^2 \times (248 - 1) + (1.96)^2 \times (0.62)^2}$$

$$n = 175.84$$

$$n = 176 \text{ ตัวอย่าง}$$

ดังนั้น ในการทำวิจัยครั้งนี้ต้องใช้ขนาดตัวอย่าง 176 ตัวอย่าง
 สุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) มีวิธีการสุ่มดังนี้

(1) นำรายชื่อหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่นทั้งหมด จำนวน 248 คน มาเรียงลำดับตามรายชื่ออำเภอ ตามรหัสงานข้อมูลข่าวสารสาธารณสุขของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

(2) หาช่วงของการเลือกตัวอย่าง โดยใช้สูตร $I = N/n$ (วินัส พิษณุชัย, 2547)

เมื่อ I = ช่วงของการเลือกตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

n = จำนวนขนาดตัวอย่าง

จะได้ $I = 248/176 = 1.41$ ปัดขึ้นเป็น 2

(3) สุ่มตัวอย่างอย่างง่ายเพื่อหาตำแหน่งเริ่มต้น (Random Start = r) ของตัวอย่างแรก เมื่อได้ตัวอย่างแล้ว นับเป็นตัวอย่างที่ 1

(4) สุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบต่อเนื่องจากตำแหน่งเริ่มต้นที่ได้ตามข้อ (3) แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างอีก ทุก ๆ ตำแหน่งที่ 2 ไปเรื่อย ๆ จนได้ขนาดตัวอย่างครบ 176 ตัวอย่าง ในกรณีนี้สุ่มตัวอย่างได้ 124 ตัวอย่าง แต่ยังขาดอีก 52 ตัวอย่าง

(5) ดำเนินการซ้ำวิธีเดิมโดยตัดคนที่ถูกสุ่มแล้วออก สุ่มหาจำนวนที่เหลืออีก 52 ตัวอย่าง โดยหาช่วงของการเลือกตัวอย่าง $124/52 = 2.44$ ปัดขึ้น เท่ากับ 3

(6) สุ่มตัวอย่างอย่างง่ายเพื่อหาตำแหน่งเริ่มต้น (Random start = r) ของตัวอย่างแรก เมื่อได้แล้ว นับเป็นตัวอย่างที่ 125

(7) สุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบต่อเนื่องจากตำแหน่งเริ่มต้นที่ได้ตามข้อ (6) แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างอีกทุก ๆ ตำแหน่งที่ 3 ไปเรื่อย ๆ จะได้ตัวอย่างอีก 41 ตัวอย่าง รวมกับสุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้แล้วตามข้อ (4) ได้ 165 ตัวอย่าง ยังขาดอีก 11 ตัวอย่าง

(8) ดำเนินการซ้ำวิธีเดิมโดยตัดคนที่ถูกสุ่มแล้วออก สุ่มหาจำนวนที่เหลืออีก 11 ตัวอย่าง โดยหาช่วงของการเลือกตัวอย่าง $83/11 = 7.54$ ปัดขึ้น เท่ากับ 8

(9) สุ่มตัวอย่างอย่างง่ายเพื่อหาตำแหน่งเริ่มต้น (Random start = r) ของตัวอย่างแรก เมื่อได้แล้ว นับเป็นตัวอย่างที่ 166

(10) สุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบต่อเนื่องจากตำแหน่งเริ่มต้นที่ได้ตามข้อ(9) แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างอีกทุก ๆ ตำแหน่งที่ 8 ไปเรื่อย ๆ จะได้ตัวอย่างอีก 8 ตัวอย่าง รวมกับสุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้แล้วตามข้อ (7) ที่ได้แล้ว 165 ตัวอย่าง รวมกับ 173 ตัวอย่าง ยังขาดอีก 3 ตัวอย่าง

(11) ดำเนินการซ้ำวิธีเดิมโดยตัดคนที่ถูกสุ่มแล้วออก สุ่มหาจำนวนที่เหลืออีก 3 ตัวอย่าง โดยหาช่วงของการเลือกตัวอย่าง $75/3 = 23$

(12) สุ่มตัวอย่างอย่างง่ายเพื่อหาตำแหน่งเริ่มต้น (Random start = r) ของตัวอย่างแรก เมื่อได้แล้ว นับเป็นตัวอย่างที่ 174

(13) สุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบต่อเนื่องจากตำแหน่งเริ่มต้นที่ได้ตามข้อ (12) แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างอีกทุก ๆ ตำแหน่งที่ 23 ไปเรื่อย ๆ จะได้ตัวอย่างอีก 3 ตัวอย่าง รวมกับกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้แล้วตามข้อ (10) ที่ได้แล้ว 173 ตัวอย่าง รวมกับแล้วครบ 176 ตัวอย่าง

2) กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์

กลุ่มตัวอย่าง คือ สาธารณสุขอำเภอ นักวิชาการสาธารณสุขระดับอำเภอและหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนใน จังหวัดขอนแก่น ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากร โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

(1) ทำการสำรวจรายชื่อสาธารณสุขอำเภอ/กิ่งอำเภอ นักวิชาการสาธารณสุขระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ และหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น

(2) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง ครอบคลุมพื้นที่ จึงแบ่งการสุ่มเป็นโซน ทั้งหมด 4 โซนตามการแบ่งโซนติดตามนิเทศงานของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

(3) แบ่งประชากร ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1. สาธารณสุขอำเภอ/กิ่งอำเภอ 2. นักวิชาการสาธารณสุขระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ และ 3. หัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน

(4) หลังจากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากประชากร ทั้ง 3 กลุ่มจาก 4 โซน รวมเป็น 12 ตัวอย่าง

ดังนั้น จะได้กลุ่มตัวอย่างในการใช้แบบสอบถาม 176 ตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จำนวน 12 ตัวอย่าง

3.3 ตัวแปรที่ทำการศึกษาวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาก่อน 2 กลุ่ม ดังนี้

3.3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent) ได้แก่

3.3.1.1 ลักษณะส่วนบุคคล

- เพศ	ระดับการวัดเป็นนามสเกล
- อายุ	ระดับการวัดเป็นอัตราสเกล
- สถานภาพสมรส	ระดับการวัดเป็นนามสเกล
- ระดับการศึกษา	ระดับการวัดเป็นอันดับสเกล
- อายุราชการ	ระดับการวัดเป็นอัตราสเกล

- ประสบการณ์ปฏิบัติงานด้านบริหาร	ระดับการวัดเป็นอัตราสเกล
- การได้รับการฝึกอบรมด้านบริหาร	ระดับการวัดเป็นนามสเกล

3.3.1.2 ปัจจัยจิตใจ

- ความสำเร็จในการทำงาน	ระดับการวัดเป็นช่วงสเกล
- ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ	ระดับการวัดเป็นช่วงสเกล
- การได้รับการยอมรับนับถือ	ระดับการวัดเป็นช่วงสเกล
- ความรับผิดชอบ	ระดับการวัดเป็นช่วงสเกล
- ความก้าวหน้าในตำแหน่ง	ระดับการวัดเป็นช่วงสเกล

3.3.1.3 ปัจจัยคำจูน

- นโยบายและการบริหารงาน	ระดับการวัดเป็นช่วงสเกล
- วิธีการปกครองบังคับบัญชา	ระดับการวัดเป็นช่วงสเกล
- ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	ระดับการวัดเป็นช่วงสเกล
- สภาพการทำงาน	ระดับการวัดเป็นช่วงสเกล
- เงินเดือนและสวัสดิการ	ระดับการวัดเป็นช่วงสเกล
- ความมั่นคงในงาน	ระดับการวัดเป็นช่วงสเกล
- สถานภาพในการทำงาน	ระดับการวัดเป็นช่วงสเกล
- ชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว	ระดับการวัดเป็นช่วงสเกล

3.3.2 ตัวแปรตาม (Dependent) ได้แก่ การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารจัดการของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน ในด้าน

- การสร้างทีมสุขภาพให้บริการต่อเนื่อง	
เป็นทีมประจำ	ระดับการวัดเป็นช่วงสเกล
- การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	ระดับการวัดเป็นช่วงสเกล
- การวางแผนแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์	ระดับการวัดเป็นช่วงสเกล
- การพัฒนามาตรฐานบริหารจัดการ	
ที่มีคุณภาพ	ระดับการวัดเป็นช่วงสเกล
- การมีแผนพัฒนาติดตามและประเมิน	
ผลงานทั้งปริมาณและคุณภาพ	ระดับการวัดเป็นช่วงสเกล

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4.1 แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ เพื่อสอบถามหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารจัดการของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน และคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยเชิงใจ และปัจจัยคำจูน แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน ในจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชวราขการ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านบริหาร และการได้รับการฝึกอบรมด้านบริหาร ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดและปลายเปิด

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ปัจจัยเชิงใจ ได้แก่ ความสำเร็จในการทำงาน ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ การได้รับการยอมรับนับถือ ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในตำแหน่ง และปัจจัยคำจูน ได้แก่ นโยบายและการบริหารงาน วิธีการปกครองบังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สภาพการทำงาน เงินเดือน และสวัสดิการ ความมั่นคงในงาน สถานภาพในการทำงาน และชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว ลักษณะคำถามเป็นคำถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (5, 4, 3, 2, 1) มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

แรงจูงใจมากที่สุด	เท่ากับ	5
แรงจูงใจมาก	เท่ากับ	4
แรงจูงใจปานกลาง	เท่ากับ	3
แรงจูงใจน้อย	เท่ากับ	2
แรงจูงใจน้อยที่สุด	เท่ากับ	1

การแปลผล ค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารจัดการของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนด้านปัจจัยเชิงใจ และปัจจัยคำจูน แปลผลโดยนำมาจัดระดับ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยใช้ค่าเฉลี่ยคะแนนมาเป็นตัวกำหนด (สำเร็จ จันทรสุวรรณ, 2544) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49	หมายถึง	น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารจัดการของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน ประกอบด้วย

1. ด้านการสร้างทีมสุขภาพให้บริการต่อเนื่องเป็นทีมประจำ
2. ด้านการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง
3. ด้านการวางแผนแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์
4. ด้านการพัฒนามาตรฐานบริหารจัดการที่มีคุณภาพ
5. ด้านการพัฒนาติดตามและประเมินผลงานทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (5, 4, 3, 2, 1) มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับการปฏิบัติงานมากที่สุด	เท่ากับ	5
ระดับการปฏิบัติงานมาก	เท่ากับ	4
ระดับการปฏิบัติงานปานกลาง	เท่ากับ	3
ระดับการปฏิบัติงานน้อย	เท่ากับ	2
ระดับการปฏิบัติงานน้อยที่สุด	เท่ากับ	1

การแปลผล ค่าเฉลี่ยของเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารจัดการของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน ด้านการสร้างทีมสุขภาพ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการวางแผนแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ด้านการพัฒนามาตรฐานบริหารจัดการและด้านการติดตามประเมินผลงาน แปลผลโดยนำมาจัดระดับ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยใช้ค่าเฉลี่ยคะแนนเป็นตัวกำหนด ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด

3.4.2 แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) มีทั้งหมด 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับแรงจูงใจ เป็นคำถามปลายเปิด ให้ตอบได้โดยเสรี

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ ของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน เป็นคำถามปลายเปิด ให้ตอบได้โดยเสรี

3.5 การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.5.1 การสร้างเครื่องมือ

- 1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) กำหนดขอบเขตและโครงสร้างของเนื้อหาที่จะสร้างแบบสอบถามและ แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ตลอดจนตัวแปรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่ต้องการศึกษา
- 3) ดำเนินการสร้างและพัฒนาแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก มาปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะนำไปทดลองใช้
- 4) นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกที่ผ่านการพิจารณาและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จำนวน 30 คน และแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จำนวน 4 คน ที่มีลักษณะสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานใกล้เคียงโดยนำไปทดลองในจังหวัดชัยภูมิ เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อถือของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกนำไปปรับปรุงต่อไป

3.5.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

- 1) การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงตามเนื้อหา ความตรงตามโครงสร้าง ความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ ความเหมาะสมด้านภาษา รวมทั้งเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนน จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะแล้วนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก มาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งก่อนนำไปหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามต่อไป
- 2) การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขและปรับปรุง โดยคณะกรรมการที่ปรึกษาและ

ผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้กับหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จำนวน 30 คน ที่จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งมีลักษณะสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานใกล้เคียงและมีพื้นที่ติดต่อกัน แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97 มีความเที่ยงที่เชื่อถือได้

โดยข้อคำถามในแบบสอบถามที่นำมาหาความเที่ยงประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ด้าน คือ แรงจูงใจ มีข้อคำถามจำนวน 65 ข้อ และการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านบริหารจัดการ ในหน่วยบริการปฐมภูมิของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน มีข้อคำถามจำนวน 25 ข้อ รวมข้อคำถามทั้งสิ้น 90 ข้อ

ส่วนแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขและปรับปรุงโดย คณะกรรมการที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้ กับ หัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 4 คน เพื่อดูความเข้าใจในการถาม การตอบ การเรียงลำดับคำถาม ความยากง่าย อำนวยความสะดวกของคำถามแต่ละข้อ ความตรง ความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์เพื่อให้สามารถใช้สัมภาษณ์ และจดบันทึกได้อย่างถูกต้องครบถ้วน นอกจากนั้นต้องดูการใช้เวลาสัมภาษณ์ในแต่ละราย เพื่อกำหนดและวางแผนการสัมภาษณ์ให้ได้อย่างประหยัดและเสียเวลาน้อยที่สุด (บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ, 2542) จากการทดลองสัมภาษณ์ พบว่า ใช้เวลาในการสัมภาษณ์คนละ ประมาณ 1 ชั่วโมง โดยจัดโครงสร้างในเนื้อหาการสัมภาษณ์ เป็น 2 ส่วน คือ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารจัดการของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน ซึ่งเนื้อหาสอดคล้องและเหมาะสม

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการระหว่างวันที่ 19 มกราคม ถึง วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2550

3.6.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากคณบดี คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในการออกหนังสือขออนุญาตในการทำวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลถึงนายแพทย์สาธารณสุข จังหวัดขอนแก่น

3.6.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก พร้อมหนังสือจากคณบดี คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เข้าพบนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย รายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูลและลงนามในหนังสือขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง

3.6.3 ในกรณีแบบสอบถาม ดำเนินการต่อเนื่อง ดังนี้

1) ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับนักวิชาการสาธารณสุขระดับอำเภอ ทุกอำเภอในจังหวัดขอนแก่น เพื่อให้เป็นผู้ประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและมอบแบบสอบถามเพื่อให้กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งนัดหมายวันเวลาในการขอรับแบบสอบถามคืนภายใน 20 วัน

2) หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 20 วัน ผู้วิจัยส่งหนังสือขอบคุณไปยังผู้ตอบแบบสอบถามทุกคน

3) เมื่อครบกำหนดแล้ว ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ถ้าแบบสอบถามไม่ได้รับตอบกลับภายใน 30 วัน ประสานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบแต่ละอำเภอให้ช่วยติดตาม และติดตามทางโทรศัพท์ พร้อมทั้งติดตามเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งจะใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลอีก 10 วัน ได้แบบสอบถามครบ 176 ชุด

3.6.4 ในกรณีแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ดำเนินการต่อเนื่อง 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นเตรียมการ

- (1) ผู้วิจัยนัดวันสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 12 คน ล่วงหน้า
- (2) ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์และแจ้งหัวข้อในการสัมภาษณ์ให้กลุ่มตัวอย่างทราบเพื่อขอความร่วมมือ
- (3) ก่อนทำการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทบทวนความเข้าใจ รายละเอียดของแบบสัมภาษณ์ทุกครั้ง

2) ขั้นการสัมภาษณ์

- (1) ผู้วิจัยแนะนำตัวและแจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์
- (2) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มตัวอย่างทั้ง 12 คน
- (3) ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้สร้างความคุ้นเคยและเป็นกันเองกับ ผู้ถูกสัมภาษณ์ เพื่อสร้างความไว้วางใจให้เป็นประโยชน์ในการให้ข้อมูลตรงตามสภาพความจริงมากที่สุด
- (4) ในวันนัดสัมภาษณ์ ถ้ากลุ่มตัวอย่างไม่อยู่ให้เลื่อนการสัมภาษณ์และนัดวันสัมภาษณ์ใหม่ จนกว่ากลุ่มตัวอย่างจะอยู่ให้สัมภาษณ์ได้

3) ขั้นการบันทึกผล

บันทึกผลการสัมภาษณ์โดยการขออนุญาตจดบันทึกและอัดเครื่องบันทึกเสียงในขณะทำการสัมภาษณ์ หลังจากนั้นให้บันทึกผลการสัมภาษณ์ภายหลัง การสัมภาษณ์เสร็จใหม่ ๆ เพื่อป้องกันการลืม

4) ขั้นปิดการให้สัมภาษณ์

- (1) ทบทวนความถูกต้องและความเชื่อถือได้ของข้อมูลก่อนปิดการสัมภาษณ์

(2) ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์

(3) ภายหลังจากสัมภาษณ์ผู้วิจัยทำหนังสือขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคน

3.7 การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

3.7.1 แบบสอบถาม

1) นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์และความน่าเชื่อถือของข้อมูล

2) เมื่อตรวจสอบข้อมูลเรียบร้อยแล้วนำข้อมูลที่ได้มาลงรหัส

3) ควบคุมคุณภาพของการบันทึกข้อมูล โดยทำการบันทึก 2 ครั้ง จัดเก็บข้อมูลเป็นข้อมูล 2 แฟ้ม จากนั้นทำการตรวจสอบความถูกต้องของการบันทึกข้อมูลโดยการ Explore Data ด้วยการพิมพ์ข้อมูลทั้ง 2 แฟ้ม มาตรวจสอบความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความสอดคล้องของข้อมูลหากพบข้อผิดพลาด เช่น พบข้อมูลที่ไม่มีในแบบสอบถามหรือพบค่าของข้อมูลที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ ก็ดำเนินการแก้ไขโดยตรวจสอบกับแบบสอบถาม

4) ทดสอบการแจกแจงข้อมูลทางสถิติ (Normality) ตามข้อกำหนดทางสถิติวิเคราะห์ (Assumption)

5) จากนั้นนำไปวิเคราะห์ประมวลผลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

3.7.2 แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

นำแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกที่ได้มาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์และความน่าเชื่อถือของข้อมูล นำมาสรุปประเด็นโดยวิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.8.1 แบบสอบถาม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการอธิบายข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยเชิงใจ ปัจจัยด้านอื่น และการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารจัดการในหน่วยบริการปฐมภูมิของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น

2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

(1) หาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อายุราชการ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านบริหารและการได้รับการฝึกอบรมด้านบริหาร ปัจจัยเชิงใจ ปัจจัยค้ำจุน กับระดับปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารจัดการในหน่วยบริการปฐมภูมิของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่นโดยใช้สถิติ Pearsons Product Moment Correlation Coefficient หรือการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ทีละคู่ (Bivariate Analysis) ซึ่งตัวแปรทั้งสองตัวนั้นจะต้องมีระดับการวัดไม่ต่ำกว่าช่วงสเกล (Interval Scale) หรืออัตราส่วนสเกล (Ratio Scale) หากตัวแปรที่มีระดับการวัดเป็นนามสเกล (Nominal Scale) ต้องทำการเปลี่ยนให้สามารถวิเคราะห์ได้โดยการทำให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) และกำหนดค่าตัวแปรที่สนใจให้มีค่าเท่ากับ 1 และค่าตัวแปรที่ไม่สนใจให้มีค่าเท่ากับ 0 (สำเริง จันทรสวรรณ และสุวรรณ บัวทวน, 2544) ดังนั้น ตัวแปรอิสระที่มีระดับการวัดเป็นนามสเกล ผู้วิจัยได้เปลี่ยนเป็นตัวแปรหุ่น ดังนี้

เพศ	เพศชาย	เป็น	1	เพศหญิง	เป็น	0
สถานภาพสมรส	คู่	เป็น	1	โสด/หม้าย/หย่า/แยก	เป็น	0
ระดับการศึกษา	ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	เป็น	1	ต่ำกว่าปริญญาตรี	เป็น	0
การได้รับการฝึกอบรม	เคยฝึกอบรม	เป็น	1	ไม่เคยฝึกอบรม	เป็น	0

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวนี้ ผู้วิจัยได้นำตัวแปรอิสระทุกตัวที่ต้องการวิเคราะห์จับคู่กับตัวแปรตามทีละตัวได้แก่ การหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล แรงจูงใจ กับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารจัดการในหน่วยบริการปฐมภูมิของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น โดยการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติแบบสองหาง (Two-tailed) ถ้าค่า p-value น้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามแต่ละคู่ นั้นมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับการแบ่งระดับความสัมพันธ์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ใช้เกณฑ์ของอีลิฟสัน เคริท (Elifson Kirkw, 1990) มีค่าตั้งแต่ -1 ถึง + 1 แบ่งระดับ ดังนี้

$r = 0$	หมายถึง	ไม่มีความสัมพันธ์ (No Relationship)
$r = \pm 0.01$ ถึง ± 0.30	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ต่ำ (Weak Relationship)
$r = \pm 0.31$ ถึง ± 0.70	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ปานกลาง (Moderate Relationship)
$r = \pm 0.71$ ถึง ± 0.99	หมายถึง	มีความสัมพันธ์สูง (Strong Relationship)
$r = \pm 1$	หมายถึง	มีความสัมพันธ์สูงมาก (Perfect Relationship)

(2) หาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารจัดการในหน่วยบริการปฐมภูมิ ของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคลและแรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ ของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดขอนแก่น โดยใช้สถิติ Stepwise Multiple Regression Analysis หรือ การถดถอยพหุแบบขั้นตอน ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์หลายตัวแปร (Multivariate Relationship) ซึ่งเป็นวิธีการทางสถิติที่อธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป ที่มีผลต่อตัวแปรตามตัวเดียว

3.8.2 แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

วิเคราะห์เชิงเนื้อหาและนำมาสนับสนุนอธิบายข้อมูลเชิงปริมาณ